

Viešpaties tarnas: ką Biblija sako apie tarną?

Ivadas

Žodis tarnas (vergas) arba į jį panašūs Biblijoje kartojasi 1500 kartų. Verta įsigilinti į šio žodžio prasmę, kad pamatytume, kaip jis Biblijoje yra naudojamas, norint nusakyti santykį tarp Dievo ir žmogaus. Matysime, kad žodžio „tarnas“ naudojimas plėtojasi, pasiekiant kulminaciją Jėzuje. Šis žodis išreiškia mūsų kaip krikščionių būseną.

Pradėsime su trupučiu etimologijos

1. Hebrajų kalboje nėra tikslaus „tarno“ atitikmens. Žodis, kuris į lietuvių kalbą yra verčiamas kaip „tarnas“ hebrajiškai „ebed“ labiau nusako priklausomybės santykį arba priklausomybę, pvz.: karalius ir ministras, vadovas ir pavaldinys, savininkas ir prievaizdas. Be to, hebrajų kalboje nėra ir žodžio „vergas“. Tai tikriausiai reiškia, kad Izraelio tautoje nebuvo vergovės, bet paskui tai buvo „importuota“ iš Egipto.

Ką turime prisiminti iš viso to? Kad žodis „ebed“ reiškia radikalią žmogaus priklausomybę nuo kito žmogaus.

2. Panagrinėkime kai kuriuos tarnų tipus Biblijoje ir religinę to žodžio prasmės evoliuciją.

a) prievaizdas

stambus savininkas patiki savo turto valdymą kitam žmogui, kad pats galėtų būti laisvesnis. Bet prieš tai būsimasis prievaizdas turi nusipelnyti šeimnininko pasitikėjimą, turi įrodyti esąs verti užimti šį postą. Šitaip Juozapas (Pradžios knygoje) sugebėjo nusipelnyti savo šeimnininko faraono pasitikėjimą ir tapo Egipto valdytoju. Jis netgi tapo faraono vietininku. Rytų šalyse vyravo tradicija, kad ištikimas prievaizdas po šeimnininko mirties kartu su sūnumis galėjo paveldėti dalį turto. Pasitikėjimo ir abipusės priklausomybės santykis darosi toks stiprus, kad jis tampa beveik giminytės ryšiu.

Išminčius vienoje iš patarlių sako: “sumanus tarnas pranoksta nevertą sūnų, kartu su broliais gaus likimo dalį“ (Pat 17)

b) kunigas, Jahvės kulto tarnas

Dievas liepė savo tautai jį garbinti ir jam tarnauti. Ta ištikimybė Dievo įsakymams išsipildo šventyklos kulte su visa pompastika (Įst 6, 13). Šventykloje aukodamas aukas, smilkalus, maldas ir deginamąsias aukas kunigas ištikimai paklūsta Dievui. Tarnauti – tai paklusti. Tarnystė yra ištikimybės Dievui įvykdymas. Taip suprasdavo žydų kunigai.

c) pranašas, išrinktasis Dievo žodžio tarnas

Šiame santykiyje priklausomybės laipsnis yra didesnis. Pranašas yra Dievo išrinktasis ir išsiųstasis į misiją. Norom nenorom pranašas turi skelbti žodį Dievo vardu, netgi jei jo nesupranta, jį atstumia, persekioja. Pranašas yra tas, kuris atiduoda savo gyvenimą Dievui, stipriąja to žodžio prasme. Ir Dievas jį gali prašyti ko tik nori. Pvz.: Dievas Ozėjo prašo vesti prostitutę (Oz 1), Ezechielis yra ištremiamas (Ez 12, 1-20), Izaijas trejus metus turi vaikščioti nuogas. Taipogi iš Jeremijo reikalaujama, kad jis nevestų (Jr 16). Žmogus leidžia, kad Dievas naudotųsi jo burna, jo kūnu, jo gyvenimu, kad perduotų savo žodį. Bet nepaisant visų kančių, persekiojimų, Dievas palaiko ir saugo savo išrinktąjį tarną.

3. Jėzus, Dievo tarnas; Dievas, kuris tampa žmogaus tarnu

Jėzus pratęsia pranašų tarnystę, kai sutinka paaukoti savo gyvybę už Dievą, kai skelbia Dievo žodį. Per visą savo gyvenimą jis apreiškia Evangeliją, tai yra, Dievo apsiareiškimas. Jis skelbiasi turįs

ypatingą, intymų ryšį su Dievu, kurio sūnus jis yra. Jis palaiko su Dievu pasitikėjimo, meilės ir ištikimybės ryšį. Nes jo mirtis ant kryžiaus nėra Dievo Tėvo (sadistiškas) noras bet yra tik jo ištikimybės iki galo jo misijai pasekmė.

Taigi Jėzuje susitelkia trys biblijos žodžio tarnas supratimai: Jėzus yra tas, kuriuo pasitiki tėvas (Mt. 3-17 Tėvo balsas prie Jordano upės), įgyja iš Tėvo prievaizdo titulą, jo ištikimybė Tėvo valiai kursto jį visiškai atiduoti savo gyvenimą, leisti, kad būtų naudojamas jo kūnu dėl gelbstinčio žodžio skelbimo.

Jėzus savo asmenyje reziuumuoja tris žodžio „tarnas“ prasmes: šeimininko pasitikėjimas, ištikimybė ir savęs atidavimas.

4. Bažnyčia (mes)

Tą vakarą, kai turėjo būti išduotas, Jėzus savo mokiniams sakė: „Jūs vadinate mane „Mokytoju“ ir „Viešpačiu“ ir gerai sakote, nes aš toks ir esu. Jei tad aš – Viešpats ir Mokytojas – numazgojau jums kojas, tai ir jūs turite vieni kitiems kojas mazgoti. Aš jums daviau pavyzdį, kad ir jūs darytumėte, kaip aš jums dariau.“ (Jn 13, 13-15)

Išgirdę šiuos žodžius krikščionys ir daugelis kitų ėmė tarnauti žmonijai, supratę, jog krikščionių gyvenimo esmė yra tarnystė Dievui ir žmogui. Dievas be saiko ir amžinai pasitiki mumis. Su jo malone aukokime jam savo ištikimybę ir savo gyvenimą.